Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0146

Energijos tiekimo saugumas ES

2025 m. liepos 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl energijos tiekimo saugumo ES (2025/2055(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnį,

– atsižvelgdamas į 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyvą 2009/119/EB, kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba) naftos produktų atsargas[1] (Naftos produktų atsargų direktyva),

– atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 28 d. Komisijos komunikatą „Europos energetinio saugumo strategija“ (COM(2014)0330),

– atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010[2],

– atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES[3],

– atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos[4],

– atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros

---

1 OL L 265, 2009 10 9, p. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj.
2 OL L 280, 2017 10 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj.
3 OL L 158, 2019 6 14, p. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.
4 OL L 158, 2019 6 14, p. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.

energijos sektoriuje, kuriuo panaikinama Direktyva 2005/89/EB[1],

– atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikatą „Europos žaliasis kursas“ (COM(2019)0640),

– atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 8 d. Komisijos komunikatą „Neutralaus poveikio klimatui ekonomikos stimuliavimas: ES energetikos sistemos integravimo strategija“ (COM(2020)0299),

– atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1153, kuriuo nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014[2],

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas)[3],

– atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013[4],

– atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 18 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „ES išorės bendradarbiavimas energetikos srityje kintant pasauliui“ (JOIN(2022)0023),

– atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatą „Planas „REPowerEU“ (COM(2022)0230),

– atsižvelgdamas į 2022 m. spalio 18 d. Komisijos komunikatą „Energetikos sistemos skaitmenizavimo ES veiksmų planas“ (COM(2022)0552),

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio mėn. paskelbtą ES ir NATO ypatingos svarbos infrastruktūros atsparumo didinimo darbo grupės

---

1 OL L 158, 2019 6 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj.
2 OL L 249, 2021 7 14, p. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.
3 OL L 243, 2021 7 9, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
4 OL L 152, 2022 6 3, p. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj.

galutinę vertinimo ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 (nauja redakcija)[1] (Energijos vartojimo efektyvumo direktyva),

– atsižvelgdamas į Euratomo tiekimo agentūros 2023 m. metinę ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652 (Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva)[2],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1788 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2023/1791 ir panaikinama Direktyva 2009/73/EB (nauja redakcija)[3],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1789 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 bei (ES) 2022/869 ir Sprendimas (ES) 2017/684 bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 715/2009 (nauja redakcija)[4],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942[5],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1711, kuria dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo iš dalies keičiamos direktyvos

---

1 OL L 231, 2023 9 20, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj.
2 OL L, 2023/2413, 2023 10 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.
3 OL L, 2024/1788, 2024 7 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj.
4 OL L, 2024/1789, 2024 7 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj.
5 OL L, 2024/1787, 2024 7 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.

(ES) 2018/2001 ir (ES) 2019/944[1],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1747, kuriuo dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2019/942 ir (ES) 2019/943 (Elektros energijos rinkos modelio reglamentas)[2],

– atsižvelgdamas į 2024 m. lapkričio 14 d. rezoliuciją dėl ES veiksmų prieš Rusijos šešėlinius laivynus ir visapusiško sankcijų Rusijai vykdymo užtikrinimo[3],

– atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 30 d. paskelbtą Sauli Niinistö pranešimą „Saugiau kartu. Europos civilinio ir karinio pasirengimo ir parengties stiprinimas“ (angl. Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness (S. Niinistö pranešimas)),

– atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 09/2024 „Dujų tiekimo saugumas ES“[4],

– atsižvelgdamas į 2025 m. sausio 29 d. Komisijos komunikatą „ES konkurencingumo kelrodis“ (COM(2025)0030),

– atsižvelgdamas į 2025 m. vasario 21 d. bendrą Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą „ES veiksmų planas dėl kabelių saugumo“ (JOIN(2025)0009),

– atsižvelgdamas į 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikatą „Įperkamos energijos veiksmų planas“ (COM(2025)0079),

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 26 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą dėl ES pasirengimo krizėms strategijos (JOIN(2025)0130),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto pranešimą (A10-0121/2025),

A. kadangi energetinis saugumas yra pagrindinė atsparios, tvarios ir

---

1 OL L, 2024/1711, 2024 6 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj.
2 OL L, 2024/1747, 2024 6 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj.
3 OL C, C/2025/809, 2025 2 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/809/oj.
4 OL C, C/2024/3937, 2024 6 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3937/oj.

konkurencingos ekonomikos sudedamoji dalis; kadangi patikimas ir įperkamas energijos tiekimas yra labai svarbus ekonomikos augimui, pramonės našumui ir visuomenės gerovei;

B. kadangi, atsižvelgiant į bendrą saugumo krizę ir poreikį pasirengti gynybos iššūkiams, energijos tiekimo užtikrinimas yra prioritetas;

C. kadangi ES turi galimybių plėtoti švarią ir atsinaujinančiųjų išteklių energetiką ES viduje, tačiau ji importuoja daugiau kaip 60 proc. savo energijos, be kita ko, 90 proc. savo dujų ir 97 proc. savo naftos[1], todėl ji yra pažeidžiama energijos tiekimo sutrikimų atveju;

D. kadangi ES turi galimybių plėtoti atsinaujinančiuosius išteklius ir nuo tada, kai 2014 m. buvo paskelbta naujausia Komisijos energetinio saugumo strategija, labai išaugo ES viduje gaminamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba – 98 proc. vėjo energijos, 314 proc. saulės fotovoltinės energijos, 22 proc. saulės šiluminės energijos ir 244 proc. vandenynų energijos; kadangi per tą patį laikotarpį ES vidaus iškastinio kuro gamyba sumažėjo – 53 proc. anglių, 31 proc. naftos ir 73 proc. dujų;

E. kadangi turint tinklą, kuriame vyrauja atsinaujinančiųjų išteklių energija, iki 2035 m. Europai reikės daugiau kaip 100 GW naujų švarios garantuojamosios elektros energijos pajėgumų, kad būtų užtikrintas patikimumas, energetinis saugumas ir mažesnės sąnaudos[2];

F. kadangi atotrūkis tarp energijos gamybos ir ES paklausos daro neigiamą poveikį ES prekybos balansui, nes 2024 m. energijos importas siekė 427 mlrd. EUR, t. y. sumažėjo, palyginti su 602 mlrd. EUR aukščiausiu lygiu 2022 m., kalbant apie anglis, naftą ir dujas[3];

G. kadangi nuo 2014 m. ES branduolinės energijos gamyba sumažėjo 24 proc.[4]; kadangi kai kurios valstybės narės rodo pasiryžimą plėtoti

---

1 Europos Komisija, „Klausimai ir atsakymai apie „REPowerEU“: Bendri Europos veiksmai įperkamesnei energijai, saugesnei ir tvaresnei energetikai užtikrinti“, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_22_1512.

2 Organizacija „Clean Air Task Force“, „24/7 carbon-free energy: How Europe can and must secure clean electricity around the clock“, https://www.catf.us/2023/11/24-7-carbon-free-energy-europe-secure-clean-electricity-around-clock/?utm.

3 Komisijos ataskaita dėl energijos kainų ir kaštų Europoje COM(2025)0072, p. 13. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0072.

4 Eurostatas, „Branduolinės energetikos statistika“, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Nuclear_energy_statistics.

branduolinę energetiką kaip savo energetikos strategijų ramstį ir daryti pažangą įgyvendinant savo branduolinės energijos projektus;

H. kadangi energijos išteklių įvairinimas padeda užtikrinti ES atvirą strateginį savarankiškumą, energetinį saugumą ir atsparumą išorės tiekimo sutrikimams;

I. kadangi atsinaujinančiųjų išteklių ir švarios vidaus energijos gamyba, energijos vartojimo efektyvumo ir energijos taupymo priemonės visoje vertės grandinėje mažina priklausomybę nuo išorės energijos šaltinių ir didina energijos tiekimo saugumą; kadangi ES energijos vartojimo efektyvumo politika davė struktūrinių rezultatų: energijos paklausa 2006 m. pasiekė aukščiausią tašką ir 2023 m. sumažėjo 20 proc.[1], ir aiškiai parodė, kad energijos vartojimo efektyvumas yra ekonomiškai efektyviausias būdas mažinti išmetamųjų teršalų kiekį, didinti konkurencingumą, užtikrinti, kad energijos vartojimas būtų prieinamesnis, ir padidinti energetinį saugumą;

J. kadangi valstybių narių gamtinės ir geografinės ypatybės, energijos tiekimas, saugumas, ištekliai ir politika skiriasi;

K. kadangi Rusijos Federacija jau dešimtmečius naudoja savo naftos, anglių, branduolinės energijos ir dujų tiekimą ES kaip ginklą, siekdama sukelti valstybių narių susiskaldymą, o nuo 2021 m. vasaros – infliaciją ir susilpninti Europos ryžtą remti Ukrainą teisingoje kovoje už laisvę; kadangi Rusijos karas prieš Ukrainą prasidėjo 2014 m.; kadangi nuo 2022 m. vasario 24 d. Rusija vykdo neteisėtą, neišprovokuotą ir nepateisinamą plataus masto agresijos karą prieš Ukrainą; kadangi Versalio deklaracijoje[2] valstybės narės susitarė iš naujo įvertinti, kaip užtikrinti savo energijos tiekimo saugumą, ir kuo greičiau palaipsniui mažinti savo priklausomybę nuo Rusijos dujų, naftos ir anglių importo, be kita ko, paspartinant atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą ir jos pagrindinių komponentų gamybą sparčiau mažinant bendrą ES priklausomybę nuo iškastinio kuro, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir valstybių narių energijos rūšių derinio pasirinkimus; kadangi plane „REPowerEU“ pateikti veiksmai, kuriais siekiama ne vėliau kaip iki 2027 m. nustoti importuoti Rusijos iškastinį kurą;

L. kadangi daugumai Rusijos naftos ir anglių importo taikomos sankcijos, tačiau Rusijos dujų ir branduolinio kuro importui, deja, netaikomas ES sankcijų režimas, nes kilo susirūpinimas dėl energijos

---

1 Europos aplinkos agentūra, „Pirminis ir galutinis energijos suvartojimas Europos Sąjungoje“, https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/primary-and-final-energy-consumption/primary-and-final-energy-consumption-1?activeTab=6fbd444d-c422-4a78-8492-fd496bd61b7a.

2 Žr. https://www.consilium.europa.eu/media/54773/20220311-versailles-declaration-en.pdf.

tiekimo saugumo;

M. kadangi dujotiekiais iš Rusijos tiekiamų dujų – tiek suskystintų gamtinių dujų (SGD), tiek dujotiekiu tiekiamų dujų – dalis visame ES importuojamos energijos kiekyje gerokai sumažėjo nuo 45 proc. 2021 m. iki maždaug 19 proc. 2024 m.; kadangi trečiaisiais invazijos metais Rusijos iškastinio kuro importas į ES viršijo tais metais Ukrainai išsiųstą ES finansinę pagalbą (18,7 mlrd. EUR 2024 m.)[1]; kadangi nuo karo pradžios Rusija iš iškastinio kuro eksporto į ES gavo iš viso 206 mlrd. EUR pajamų; kadangi iškastinio kuro eksportas yra didžiausias Rusijos Federacijos pajamų šaltinis, kuris 2024 m. sudarė 250 mlrd. EUR per metus,[2], t. y. 160 proc. šių metų Rusijos karinio biudžeto[3];

N. kadangi iš 100 Europos Sąjungoje naudojamų reaktorių 18 reaktorių, esančių penkiose ES šalyse, yra rusiško arba sovietinio dizaino ir yra įvairiai priklausomi nuo „Rosatom“, o tai kelia ypatingą pavojų Europos energetiniam saugumui; kadangi 2024 m. Rusija patenkino apie 23 proc. visos ES urano konversijos paslaugų paklausos ir 24 proc. urano sodrinimo paslaugų paklausos;

O. kadangi Rusija apeina sankcijas naudodama šešėlinį laivyną, kuris gabena naftą jos pageidaujantiems pirkėjams, prisidengdamas netikromis vėliavomis arba be vėliavos ir keldamas didelį pavojų aplinkai; kadangi valstybės narės dar neįgyvendino veiksmingų priemonių, kurias Taryba patvirtino priimdama 15-ąjį sankcijų rinkinį kovai su sankcijų apėjimu naudojant šešėlinį laivyną;

P. kadangi Parlamentas 2024 m. lapkričio mėn. rezoliucijoje paragino ES ir jos valstybes nares uždrausti bet kokį Rusijos energijos, įskaitant suskystintas gamtines dujas ir branduolinę energiją, importą, reikalauti, kad suskystintas gamtines dujas iš Rusijos eksportuojantiems laivams būtų uždrausta įplaukti į ES uostus, ir nesudaryti jokių naujų susitarimų su „Rosatom“ ar jos patronuojamosiomis įmonėmis;

Q. kadangi tai, kad nėra atnaujintos tvirtos ES energetinio saugumo strategijos, daro neigiamą poveikį įmonėms, pramonei ir namų

---

1 Organizacija „Centre for Research on Energy and Clean Air“, „EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine“, https://energyandcleanair.org/publication/eu-imports-of-russian-fossil-fuels-in-third-year-of-invasion-surpass-financial-aid-sent-to-ukraine/.

2 Suma per metus pradedant nuo Rusijos invazijos į Ukrainą 2021 m. iki 2024 m. Žr.: organizacija „Centre for Research on Energy and Clean Air“, „EU imports of Russian fossil fuels in third year of invasion surpass financial aid sent to Ukraine“.

3 Žr.: Stokholmo tarptautinis taikos tyrimų institutas, „Preparing for a Fourth Year of War: Military Spending in Russia’s Budget for 2025“.

ūkiams; kadangi, be kitų svarbių veiksnių, dėl to smarkiai išaugo energijos nepriteklius – beveik vienas iš dešimties namų ūkių (10,6 proc.) 2023 m. negalėjo tinkamai šildyti savo namų[1], t. y. tokių namų ūkių skaičius padidėjo nuo 6,9 proc. 2021 m.[2];

R. kadangi išpuoliai prieš ypatingos svarbos energetikos infrastruktūros objektus gali sukelti elektros energijos tiekimo sutrikimus, kurie vienu metu gali turėti įtakos kelioms valstybėms narėms, padaryti didelę ekonominę žalą, pakenkti visuomenės saugumui ir turėti įtakos ES gynybos pajėgumams; kadangi prasidėjus Rusijos invazijai į Ukrainą Europos energetikos sektorių užplūdo kibernetinių išpuolių banga; kadangi Baltijos jūroje esanti ypatingos svarbos energetikos infrastruktūra nuolat patiria Rusijos išpuolius; kadangi didelį susirūpinimą kelia didėjančio perimetro kėsinimosi į jūros energetikos infrastruktūrą incidentų skaičius;

S. kadangi NATO vaidmuo energetinio saugumo srityje pirmą kartą buvo apibrėžtas 2008 m. Bukarešto aukščiausiojo lygio susitikime ir nuo to laiko jis stiprinamas; kadangi NATO stiprina ypatingos svarbos infrastruktūros objektų saugumą, kad būtų užkirstas kelias sabotažui, be kita ko, vykdydama neseniai pradėtą iniciatyvą „Baltic Sentry“; kadangi NATO remia nacionalines valdžios institucijas stiprinant jų atsparumą energijos tiekimo sutrikimams, kurie gali turėti įtakos nacionalinei ir kolektyvinei gynybai;

T. kadangi Baltijos valstybių elektros energijos sistemų integravimas į žemyninės Europos tinklą 2025 m. vasario mėn. buvo labai svarbus žingsnis didinant jų energetinį saugumą, nes taip panaikinta priklausomybė nuo Rusijos kontroliuojamo tinklo, taip sumažinant geopolitinį pažeidžiamumą ir stiprinant Baltijos regiono atsparumą;

Nauja energetinio saugumo vizija kintančioje pasaulio aplinkoje

1. primena, kad Europos aplinkos agentūra energetinį saugumą apibrėžia kaip „energijos prieinamumą bet kuriuo metu įvairiomis formomis, pakankamais kiekiais ir pagrįstomis ir (arba) prieinamomis kainomis“; mano, kad taikant visapusišką požiūrį į energetinį saugumą turėtų būti atsižvelgiama į fizinės infrastruktūros aspektą, prieinamumą, patikimumą, stabilumą, tiekimo įperkamumą ir tvarumą ir turėtų būti pabrėžiami geopolitinis ir klimato aspektai;

2. pabrėžia, kad energetinis saugumas yra tarpsektorinis klausimas, kuriuo grindžiamas visų ypatingos svarbos sektorių veikimas, todėl jis būtinas ekonominiam stabilumui, viešajam saugumui ir nacionaliniam atsparumui; pabrėžia, kad energetinio saugumo

---

1 Žr.: Eurostatas, „10.6 % of EU population struggled to keep homes warm“.

2 Žr.: Eurostatas, „Key figures on European living conditions – 2024 edition“.

aspektų integravimas į atitinkamas politikos kryptis ir jų poveikio vertinimus yra labai svarbus siekiant padidinti ES politikos formavimo nuoseklumą, darnumą ir bendrą veiksmingumą;

3. pabrėžia, kad dėl dabartinės geopolitinės padėties ir nuolatinės pavojingos priklausomybės nuo energijos tiekimo aiškiai matyti, kad reikia peržiūrėti energetinio saugumo supratimą, ir pripažįsta, kad energetikos sistemų atsparumas, suprantamas kaip gebėjimas numatyti galimus sutrikimus, prie jų prisitaikyti ir greitai po jų atsigauti, dabar yra strateginė būtinybė;

4. pabrėžia, kad energetikos sistemai toliau dekarbonizuojantis, augant atsinaujinančiųjų išteklių energijos daliai ir didėjant elektrifikacijos pažangai, bus labai svarbu gerai veikianti ir integruota energijos rinka, energijos vartojimo efektyvumas, lankstumo šaltinių (elektros energijos ir šilumos kaupimo, vandenilio, visapusiškai išplėtotos ir atsparios infrastruktūros, paklausos atsako ir kt.) integravimas ir pakankami valdymo pajėgumai siekiant sėkmingai valdyti atsinaujinančiųjų išteklių energijos nepastovumą ir išnaudoti visą energetikos pertvarkos potencialą;

5. pabrėžia, kad energetinis saugumas negali būti užtikrintas be adekvatumo; pažymi, kad esama tendencijos, jog stygiaus problemos, su kuriomis 2025 m. susiduria periferinės Europos vietovės, iki 2033 m. persikels į centrines žemyno dalis[1]; mano, kad atlygio už pajėgumus mechanizmai atlieka struktūrinį vaidmenį užtikrinant valdomus atsarginius pajėgumus, kad būtų užtikrintas pakankamumas piko metu arba tiekimo trūkumo laikotarpiais, ir padedant skatinti būtinas investicijas į gamybos pajėgumus, kurių rinka, remdamasi tik nedažno stygiaus kainų valandomis, gali ir nepateisinti; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad mechanizmai būtų atviri įvairių rūšių ištekliams (pvz., paklausos, energijos taupymo, telkimo, kaupimo įrenginių ir tarpvalstybiniams ištekliams), kuriais naudojantis galima teikti būtinas paslaugas, pvz., lankstumo galimybes, nesukeltų nepagrįstų rinkos iškraipymų ir neribotų tarpzoninės prekybos, ir atspindėtų suderinamumą su būsima dekarbonizuota elektros energijos sistema, be kita ko, užtikrinant suderinamumą su apibrėžtomis išmetamųjų teršalų ribinėmis vertėmis, kaip nustatyta EMD reglamento 22 straipsnyje; primena, kad atlygio už pajėgumus mechanizmai apima tik jų prieinamumą; pabrėžia, kad reikia skubiai supaprastinti ir racionalizuoti jų patvirtinimo procesus, kaip reikalaujama EMD peržiūroje, kartu tinkamai atsižvelgiant į konkrečias elektros energijos rinkos problemas atitinkamose valstybėse narėse per Komisijos vykdomą patvirtinimo procesą; atkreipia dėmesį į Komisijos ataskaitą dėl galimybių racionalizuoti ir supaprastinti pajėgumų mechanizmo

---

1 Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-E), „Europos išteklių pakankamumo vertinimas“, 2023 m. gruodžio mėn.

taikymo procesą vertinimo[1] ir vykdomus darbus, susijusius su švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistema, ir konkrečius pasiūlymus, kaip paspartinti patvirtinimo procesą; pažymi, kad nors balansavimo rinka teikia pagrindines trumpalaikes paslaugas, ji dar nėra palanki investicijoms, todėl ragina Komisiją parengti paskatas, kad būtų kuriami lankstūs ištekliai, kurių skubiai reikia balansavimo rinkoms;

6. pabrėžia, kad dekarbonizacijos procese turėtų būti atsižvelgiama į valstybių narių ir jų regionų, įskaitant atokiausias Europos teritorijas ir Teisingos pertvarkos fondo regionus, ypatumus, jų prieigos prie įvairių rūšių švarios energijos išteklių lygį, jų pramonės poreikius ir jų piliečių pažeidžiamumą, siekiant užtikrinti teisingą perėjimą, kuriuo būtų išlaikytas energetinis saugumas, kuriant sąveikas su klimato srities užmojais, geografinėmis ir gamtinėmis sąlygomis, ekonominėmis ir socialinėmis realijomis;

7. pažymi, kad reikia platesnio požiūrio į neiškastinio kuro lankstumą ir energijos kaupimą, kuris apimtų molekules ir šilumą; atkreipia dėmesį į potencialą, kurį turi centralizuoto šilumos tiekimo sistemos, kuriose galima naudoti šiluminės energijos kaupimą siekiant sumažinti ciklo temperatūrą ir įtraukti atliekinę šilumą, saulės energiją, geoterminę energiją ir kitus atsinaujinančiuosius išteklius, kai tikslinga, naudojant gamtines dujas pereinamuoju laikotarpiu; atkreipia dėmesį į svarbų vaidmenį, kurį gali atlikti optimalus didelio efektyvumo kogeneracijos naudojimas pagal Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą, padedant subalansuoti elektros tinklą ir didinti kai kurių pramonės sektorių, ypač tų, kurie neturi alternatyvių būdų gaminti įperkamą šilumą savo pramoniniuose procesuose, konkurencingumą; pabrėžia, kad šiuo tikslu reikia modernizuoti ir plėsti centralizuoto šilumos tiekimo tinklus;

8. pabrėžia, kad technologinis neutralumas atlieka pagrindinį vaidmenį didinant energijos tiekimo saugumą, sykiu išvengiant susaistymo efekto ir skatinant tvarumą, ekonominį efektyvumą ir teisingą pertvarką; primena, kad reikia investuoti į įvairių švarių technologijų rinkinį, nes tai leistų regionams ekonomiškai efektyviai taikyti geriausiai jų poreikius atitinkančias technologijas, kad energija būtų įperkamesnė ir prieinamesnė;

9. pažymi, kad M. Draghi pranešime[2] pabrėžiama, jog sumažinus priklausomybę nuo iškastinio kuro importo padidėtų ES konkurencingumas, energijos įperkamumas ir tiekimo saugumas; pažymi, kad šiuo metu gamtinės dujos yra ES energetinio saugumo sudedamoji dalis ir 2024 m. jų paklausa siekė 320 mlrd. m^3, ir

---

1 COM(2025)0065.

2 Žr. M. Draghi pranešimą dėl konkurencingumo, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

atkreipia dėmesį į Tarptautinės energetikos agentūros (IEA) prognozes, kuriose nurodoma, kad iki 2035 m. paklausa taps nuosaikesnė – 260 mlrd. m³ per metus[1], o pagal „REpowerEU“ scenarijų numatoma, kad iki 2030 m. poreikis gali sumažėti 184 mlrd. m³ – tai reiškia, kad gamtinių dujų paklausa per mažiau nei penkerius metus sumažės maždaug 50 proc., palyginti su 356 mlrd. m³ paklausa 2022 m.; primena M. Draghi pasiūlymą parengti išsamią gamtinių dujų strategiją, pagal kurią būtų valdomas jų vaidmuo pereinamuoju laikotarpiu ir užtikrinamas jų tiekimas ir kuria turėtų būti vadovaujamasi pasirenkant infrastruktūrą, plėtojant tarptautines partnerystes ir priimant teisės aktus; susirūpinęs pažymi, kad dėl nenuoseklios gamtinių dujų politikos susilpnėjo ES įmonių prekybos padėtis, jos liko neapsaugotos nuo pasaulinių neatidėliotinų sandorių rinkos kainų ir galbūt dėl to atsirado atotrūkis tarp to, ką ES užtikrino sutartimis, ir to, kas laikui bėgant bus importuojama;

10. pabrėžia, kad branduolinės energetikos plėtra išlieka nacionaline prerogatyva pagal ES teisę; atkreipia dėmesį į tai, kad toms valstybėms narėms, kurios nusprendžia įtraukti branduolinę energiją į savo energijos rūšių derinį, branduolinė energetika gali atlikti svarbų vaidmenį integruotoje energetikos sistemoje, kurioje vis daugiau atsinaujinančiųjų išteklių energijos; atkreipia dėmesį į tai, kad kai kurios valstybės narės mano, kad reikia remti tiek esamų, tiek naujos kartos branduolinių technologijų, taip pat viso branduolinio kuro ciklo, kurie padės kurti konkurencingą technologinę tiekimo grandinę ES, kūrimą ir plėtrą, kad būtų užtikrintas atviras strateginis savarankiškumas; pabrėžia, kad svarbu įvertinti visas viso branduolinės energijos gyvavimo ciklo sąnaudas, įskaitant statybą, eksploatavimą, saugumą, poveikį aplinkai ir sveikatai, atliekų tvarkymą ir eksploatavimo nutraukimą; atkreipia dėmesį į esamą ir nuolatinę priklausomybę nuo užsienio tiekėjų, nes 2022 m. apie 97 proc. ES gamtinio urano buvo tiekiama iš užjūrio šaltinių[2], ir pabrėžia, kad reikia įvairinti urano ir branduolinio kuro tiekimo šaltinius ir laikytis Euratomo tiekimo agentūros rekomendacijos kuriant patikimas tiekimo grandines, kad būtų patenkinta didėjanti branduolinių ir naujų branduolinių technologijų paklausa; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į neseniai priimtą Europos investicijų banko sprendimą atnaujinti savo paramą Europos urano sodrinimo pajėgumų stiprinimui; pabrėžia, kad maži moduliniai reaktoriai ir pažangūs moduliniai reaktoriai gali padidinti energetinį saugumą ir tiekti mažo anglies dioksido pėdsako energiją; vis dėlto pažymi, kad technologija dar nėra visiškai išplėtota; palankiai vertina paskelbtą galimybės racionalizuoti naujų branduolinės energijos technologijų, tokių kaip maži moduliniai

---

1 Tarptautinė energetikos agentūra, 2024 m. pasaulio energetikos apžvalga, EC 4Q 2024 m. dujų rinkos ataskaita.

2 Euratomo tiekimo agentūros 2023 m. metinė ataskaita.

reaktoriai, licencijavimo praktiką vertinimą;

11. pripažįsta, kad atsinaujinančiųjų išteklių energija sudaro sąlygas energetiniam savarankiškumui ir ilgalaikiam tiekimo saugumui; pabrėžia, kad atsinaujinantieji energijos ištekliai yra labai svarbūs užtikrinant energetinį saugumą, nes jie jau yra pagrindinis ES viduje gaminamos energijos šaltinis; pabrėžia, kad svarbu kuo labiau išnaudoti esamus atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus, visų pirma sprendžiant ribojimo klausimą, nes 2023 m. ES tinklo perkrova neleido priimti daugiau kaip 12 TWh atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos, o tai lėmė papildomą 4,2 mln. tonų išmetamo CO_2 kiekį[1]; pažymi, kad atsinaujinantieji energijos ištekliai jau padėjo sumažinti ES priklausomybę nuo Rusijos dujų, nes 2023 m. jie sudarė 25 proc. energijos ir 45 proc. ES suvartojamos elektros energijos; dar kartą patvirtina, kad svarbu teikti nuolatinę ES paramą įsitvirtinusių atsinaujinančiųjų išteklių technologijų, pvz., saulės, vėjo energijos, geoterminių ir šilumos siurblių, kūrimui ir plėtrai; pakartoja, kad būtina teikti politinę ir investicinę paramą mažiau išsivysčiusiems ar besiformuojantiems sektoriams, siekiant paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių technologijų, kurios yra aktualiausios atsižvelgiant į jų nacionalines ir vietos aplinkybes, pvz., novatoriškų geoterminių technologijų, biometano, saulės šiluminės energijos, jūrų energijos, potvynių energijos, osmosinės energijos ir koncentruotos saulės energijos, plėtrą; reiškia susirūpinimą dėl to, kad be tikslinės paramos politikos gali nepavykti laiku komercializuoti kai kurių novatoriškų technologijų, todėl ragina valstybes nares remti jų mokslinius tyrimus, demonstravimą, įsisavinimą rinkoje ir plėtrą; ragina Komisiją pateikti investicijų į šias atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijas planą;

12. ypač atkreipia dėmesį į geoterminės energijos potencialą, kuris iki 2035 m., esant 80–90 proc. galios panaudojimo koeficientui, turėtų pasiekti 510 GW; atkreipia dėmesį į didžiulius nepanaudotus išteklius tam tikruose ES regionuose ir ragina Komisiją įgyvendinti Parlamento raginimą remti geoterminės energijos plėtrą, be kita ko, nustatant rizikos mažinimo priemones;

13. prašo IEA atlikti analizę siekiant įvertinti galimybes naudoti ES gamtinių dujų išteklius; atkreipia dėmesį į tai, kad 2020–2023 m. ES vidaus gamtinių dujų gamyba sumažėjo daugiau nei trečdaliu ir numatoma, kad mažės toliau, o ES atsinaujinančiųjų išteklių dujų, įskaitant biodujas ir biometaną, gamyba artimiausiu metu reikšmingai nepadidės; pažymi, kad M. Draghi pranešime pabrėžiama, kad, nors palaipsniui vyksta dekarbonizacija ir pereinama prie vandenilio ir žaliųjų dujų pagal AIED III ir „REPowerEU“, kaip pereinamojo laikotarpio priemonės, vidaus

---

1 ACER, Tarpzoninės prekybos elektros energija perdavimo pajėgumai ir perkrovos valdymas ES. 2024 m. rinkos stebėsenos ataskaita, p. 52.

gamtinių dujų gamyba viduje, kai, atskirų valstybių narių nuomone, tai pagrįsta, taip pat galėtų prisidėti prie tiekimo saugumo ir padėti išvengti neigiamų geopolitinių pokyčių poveikio;

14. pabrėžia, kad įvairinimas yra gyvybiškai svarbus siekiant sumažinti tiekėjų dominavimo kintančiomis geopolitinėmis aplinkybėmis riziką; mano, kad ES turi stiprinti tarptautines partnerystes su patikimais energijos, žaliavų ir švarių technologijų komponentų tiekėjais visuose pasaulio regionuose, ypač su Europos ekonominės erdvės valstybėmis;

15. pabrėžia, kad energetiniam saugumui didinti reikia holistinio požiūrio, visų pirma didinant energijos vartojimo efektyvumą pagrindiniuose galutinio vartojimo energijos sektoriuose, pvz., pastatų ir pramonės sektoriuose, skatinant taupyti energiją, skatinant investicijas į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą ir užtikrinant prasmingą piliečių dalyvavimą – visa tai labai svarbu siekiant sukurti atsparią, tvarią ir įtraukią energetikos sistemą;

16. ragina Komisiją atsižvelgti į būsimus karinius pajėgumus ir judumo poreikius plėtojant ES energetikos sistemą; susirūpinęs pažymi, kad ES labai priklauso nuo žalios naftos ir naftos produktų importo; ragina Komisiją parengti išsamią strategiją dėl skystojo kuro, siekiant užtikrinti, kad krizės sąlygomis kariškiai galėtų lengvai jo gauti, ir sumažinti priklausomybę nuo pažeidžiamų importo grandinių ir nepatikimų gamintojų, visų pirma nuodugniai plėtojant pažangiuosius sintetinius degalus (pvz., tvarius aviacinius degalus ir e. degalus) Europoje;

17. atkreipia dėmesį į S. Niinistö ataskaitoje pateiktą rekomendaciją dėl poreikio tęsti darbą, susijusį su prioritetiniais dvejopo naudojimo transporto koridoriais, skirtais civiliniams ir su gynyba susijusiems logistikos poreikiams, ir dėl kuro tiekimo grandinių, skirtų ginkluotosioms pajėgoms šiais koridoriais, plėtros, taip pat dėl energijos atsargų kaupimo ir strateginių rezervų, kurie galėtų būti ypač naudingi regionams, kuriuose nepakankamai išvystyta vamzdynų infrastruktūra ir kuro saugyklos; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją peržiūrėti Naftos produktų atsargų direktyvą, atsižvelgiant į pastarojo meto geopolitinius pokyčius ir karinės parengties poreikius, kad būtų sustiprintas energetinis saugumas ir atsparumas kylančiai karinei rizikai;

18. pripažįsta sparčiai augančią energijos paklausą, kurią lemia skaitmeninis sektorius, visų pirma didelius duomenų centrų ir dirbtinio intelekto sistemų energijos poreikius; pabrėžia, kad ši tendencija aiškiai parodo skubų tvirtos energijos vartojimo efektyvumo politikos poreikį ir tai, jog svarbu, kad ES iniciatyviai ieškotų tvarių ir perspektyvių sprendimų siekiant tenkinti šią augančią paklausą ir sykiu išlaikyti atsparią energetikos sistemą;

Atspari energetikos infrastruktūra

19. pažymi, kad infrastruktūros kliūtys mažina sektorių integravimo naudą ir didina grėsmes energetiniam saugumui; pabrėžia, kad svarbu investuoti į naujus energetikos tinklus, įskaitant tarpvalstybines jungtis ir jūrinius tinklus, ir optimizuoti esamą infrastruktūrą siekiant padidinti pajėgumus naudojant tinklo stiprinimo technologijas (GET), kartu mažinant naujos infrastruktūros poreikius, kad būtų sudarytos sąlygos integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir kitus naujus gamybos įrenginius, panaikinti kainų skirtumai, pagerintas bendras sistemos efektyvumas ir skatinamas valstybių narių solidarumas energetikos krizės atveju; pabrėžia, kad reikia techniškai patikimo infrastruktūros planavimo, per kurį būtų atsižvelgiama į geografines ir gamtines ypatybes, kartu užtikrinant ilgalaikį perspektyvumą ir vengiant neišnaudojamo turto kūrimo;

20. ragina Komisiją skubiai įvertinti sritis, kuriose jungčių nepakanka, kad būtų pasiektas dabartinis 15 proc. tinklų sujungimo tikslas, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2018/1999[1]; pabrėžia bendro intereso projektų (BIP) svarbą sudarant palankesnes sąlygas veiksmingam ir saugiam elektros energijos srautui tarp valstybių narių ir regionų, taip stiprinant tarpvalstybinę integraciją ir energetinį solidarumą ES viduje; pripažįsta Europos energetikos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP-E) vaidmenį užbaigiant pirmiau nurodytas investicijas ir pakartoja savo raginimą gerokai padidinti jos finansavimą siūlant kitą daugiametę finansinę programą;

21. ragina valstybes nares paspartinti leidimų išdavimo elektros įrenginiams ir tinklams procedūras; pažymi, kad pernelyg ilgos leidimų išdavimo procedūros gali sukelti teisinį netikrumą ir pakenkti išteklių pakankamumo užtikrinimui, nes būtų vėluojama įgyvendinti ypatingos svarbos projektus, susijusius su esamų gamybos objektų modernizavimu ar pertvarkymu arba perdavimo, paskirstymo ar saugojimo infrastruktūros plėtra; palankiai vertina teigiamą pažangą, susijusią su nuostatomis, priimtomis per naujausią Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos ir Ekstremaliųjų situacijų reglamento dėl leidimų išdavimo peržiūrą[2], siekiant paspartinti, racionalizuoti ir supaprastinti leidimų išdavimo procedūras;

22. primena, kad klimato kaita toliau didėja ir todėl energetikos sistemai tenka vis didesnis krūvis dėl ekstremalių meteorologinių sąlygų, pvz.,

---

1 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo (OL L 328, 2018 12 21, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

2 2022 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2577, kuriuo nustatoma atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo spartinimo sistema (OL L 335, 2022 12 29, p. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj).

karščio bangų, dėl kurių nustoja veikti šiluminės elektrinės, sausrų, dėl kurių sumažėja hidroelektrinių gamyba, stiprių audrų, potvynių ir gaisrų, kurie daro žalą elektros tinklams ir dujotiekiams; pabrėžia, kad klimato kaitos poveikis elektros energijos gamybos ištekliams, tinklams ir vartojimo modeliams turėtų būti geriau integruotas į energetikos infrastruktūros modeliavimo ir parengties procesus; pabrėžia, kad reikia planuoti atsparią energetikos sistemą, į kurią būtų įtrauktos prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos, pvz., pažangios vėsinimo technologijos, tinklo lankstumas, decentralizuota atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba ir sustiprinta infrastruktūros apsauga; pabrėžia, kad svarbu į energetikos projektus nuo ankstyviausių plėtojimo etapų integruoti atsparumo klimato kaitai didinimo planą, paremtą pradiniu rizika grindžiamu vertinimu;

23. ragina Komisiją remtis Direktyva (ES) 2022/2557[1] dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo – sudaryti palankesnes sąlygas visapusiškam ir suderintam jos įgyvendinimui teikiant geriausią patirtį, rekomendacinę medžiagą ir metodikas, taip pat vykdant tarpvalstybinę mokymo veiklą ir pratybas, siekiant padėti valstybėms narėms, kompetentingoms institucijoms ir ypatingos svarbos energetikos subjektams;

24. pabrėžia, kad reikia investuoti į energetikos infrastruktūros apsaugą nuo žmogaus keliamų grėsmių, pvz., karinių, hibridinių ir kibernetinių išpuolių, ir atsparumą joms; reiškia susirūpinimą dėl pastarojo meto sabotažo incidentų Baltijos jūroje ir ragina imtis griežtesnių ES lygmens veiksmų siekiant apsaugoti ES ypatingos svarbos energetikos infrastruktūrą, įskaitant tarpvalstybines jungtis su ES nepriklausančiomis valstybėmis, pvz., povandeninius vamzdynus ir kabelius, jūros vėjo elektrinių parkus ir jungtis, kurie būtų skirti labiausiai nukenčiančioms valstybėms narėms remti, ir papildyti nacionalines priemones; į tai atsižvelgdamas, palankiai vertina bendrą komunikatą dėl ES veiksmų plano dėl kabelių saugumo;

25. pažymi, kad decentralizuojant energetikos sistemą tiek didinamas atsparumas, tiek padedama energetikos pertvarkai, didinama išteklių įvairovė ir savarankiškumas, mažinama priklausomybė nuo centralizuotų elektrinių, mažinama tiekimo sutrikimų rizika, stiprinamas tinklo stabilumas ir sudaromos sąlygos greičiau atsigauti po sutrikdymų; kartu pabrėžia, kad didesnis nuotolinių ir išsklaidytų energijos šaltinių, energijos kaupiklių ir naujų jungčių skaičius reikalauja sustiprintų priemonių siekiant užtikrinti tvirtą

---

[1] 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2557 dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2008/114/EB (OL L 333, 2022 12 27, p. 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj).

infrastruktūros apsaugą;

26. ragina Komisiją pasimokyti iš įgytos karo Ukrainoje patirties, ypač dėl itin svarbaus elektros tinklo jungčių, mikrotinklų, paskirstytosios saulės energijos, vėjo energijos ir baterijų kaupiklių vaidmens užtikrinant didesnį elektros tinklo atsparumą kariniams išpuoliams, įskaitant kibernetinius išpuolius, bepiločius orlaivius ir raketas; giria Ukrainą už nuolatines pastangas išlaikyti savo energetikos sistemos funkcionalumą ir saugumą Rusijos agresijos karo akivaizdoje ir pabrėžia, kad parama Ukrainai taip pat reiškia pagalbą užtikrinant jos nacionalinio elektros tinklo patikimumą;

27. susirūpinęs pažymi, kad mažiems paskirstytiesiems energijos ištekliams, prijungtiems prie interneto, pvz., inverteriams, nėra taikomos tinkamos atitikties vertinimo procedūros pagal kibernetinio saugumo teisės aktus, pvz., Kibernetinio atsparumo aktą[1], ir tais atvejais, kai juos gali kontroliuoti nuotoliniu būdu ir jų programinę įrangą atnaujina fizinis gamintojas, kuris dažnai yra nepatikimas pardavėjas, jie galėtų suteikti tiems nepatikimiems pardavėjams galimybę kontroliuoti ES elektros tinklus; primygtinai ragina Komisiją nustatyti privalomus paskirstytųjų energijos išteklių rizikos vertinimus pagal kilmės šalį, užtikrinant, kad įrenginiams, kurie yra kontroliuojami iš galimą susirūpinimą saugumo atžvilgiu keliančių jurisdikcijų, būtų taikoma griežta priežiūra ir lokalizavimo reikalavimai; ragina didinti Europos tiekimo grandinių atsparumą skatinant paskirstytųjų energijos išteklių gamybą ES ir puoselėjant sąjungas su patikimais tarptautiniais partneriais; pabrėžia, kad, siekiant spręsti šio pažeidžiamumo problemas, reikia pakankamo skaičiaus specialistų, kurie specializuojasi kibernetinio saugumo srityje, ir glaudaus valstybių narių koordinavimo;

28. ragina energetikos įmones, kurios valdo ypatingos svarbos infrastruktūrą, glaudžiai bendradarbiauti su ES kibernetinio saugumo agentūra ir apsirūpinti pažangiausiomis kibernetinio saugumo priemonėmis; mano, kad reikėtų stiprinti bendradarbiavimą su NATO kibernetinio saugumo srityje, siekiant kovoti su hibridinėmis grėsmėmis Europos energetiniam saugumui;

29. pažymi, kad valstybės narės turi dėti visas pastangas, kad padidintų savo atsparumą, kuris apima gebėjimą užkirsti kelią incidentams, nuo jų apsisaugoti, į juos reaguoti, atlaikyti, sušvelninti, absorbuoti, prisitaikyti ir atsigauti po jų, visapusiškai atsižvelgiant į ES energijos rinkos tarpusavio priklausomybę ir galimą domino efektą, kurį visoje

---

[1] 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/2847 dėl horizontaliųjų kibernetinio saugumo reikalavimų, keliamų produktams su skaitmeniniais elementais, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013 bei (ES) 2019/1020 ir Direktyva (ES) 2020/1828 (Kibernetinio atsparumo aktas) (OL L, 2024/2847, 2024 11 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

Sąjungoje gali turėti infrastruktūros gedimai vienoje valstybėje; visų pirma pabrėžia poreikį stiprinti atkūrimo aspektą, kurį būtų galima užtikrinti taikant veiksmingą europinį taisymo ir atsako mechanizmą ir nacionalinius bei regioninius operacinius planus, kurie galėtų būti svarbus ES atgrasymo strategijos elementas; atkreipia dėmesį į ES solidarumo svarbą reaguojant į galimus infrastruktūros incidentus, užtikrinant koordinuotus valstybių narių veiksmus ir tarpusavio paramą;

30. primena, kad elektros infrastruktūra yra ypač pažeidžiamas sektorius, kurį reikia apsaugoti nuo užsienio interesų; primygtinai ragina valstybes nares ir Komisiją spręsti saugumo rizikos, susijusios su užsienio investicijomis į energetikos infrastruktūrą ir jos įsigijimu, klausimą; reiškia susirūpinimą dėl virtinės potencialiai pavojingų užsienio investicijų, visų pirma į tinklus; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina vykdomą Užsienio investicijų tikrinimo reglamento[1] peržiūrą, nes tai yra savalaikis žingsnis siekiant laikytis griežto strateginio požiūrio į Europos energetikos infrastruktūros plėtojimą ir priežiūrą;

31. pabrėžia, kad energetinis saugumas turėtų apimti pagrindinių švarių technologijų, komponentų ir ypatingos svarbos žaliavų tiekimą, ir atkreipia dėmesį į poreikį užtikrinti įvairius jų tiekimo šaltinius; ragina labiau remti ES tinklų gamybos pramonę, kaip strateginį energetikos pertvarkos ramstį, ypatingą dėmesį skiriant sąžiningos ir konkurencingos reglamentavimo aplinkos užtikrinimui Europos gamintojams, kartu išnagrinėjant vietos turinio reikalavimų potencialą energetiniam saugumui, tiekimo grandinės atsparumui ir pramonės konkurencingumui stiprinti; ragina atnaujinti viešųjų pirkimų sistemą, kad būtų supaprastinta ir sumažinta administracinė našta tinklų operatoriams ir jie galėtų naudotis reikalingomis tinklo technologijomis;

32. pabrėžia, kad svarbu integruoti žiediškumo principus į ypatingos svarbos infrastruktūros ir įrangos projektavimą, ir ragina labiau remti jų įgyvendinimą, siekiant sumažinti ES priklausomybę nuo užsienio žaliavų importo ir padidinti išteklių naudojimo efektyvumą;

Palaipsnis Rusijos energijos tiekimo nutraukimas

33. pabrėžia, kad iššūkiai, kylantys dėl solidarumo trūkumo ES ir iš kai kurių valstybių narių, kurios pirmenybę teikia konkretiems interesams, padėjo visam žemynui suvokti priklausomybės nuo nepatikimo energijos tiekėjo, naudojančio energijos eksportą kaip ginklą, pavojus; pabrėžia, kad Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą

---

[1] 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/452, kuriuo nustatoma tiesioginių užsienio investicijų į Sąjungą tikrinimo sistema (OL L 79 I, 2019 3 21, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

metu įgyta patirtis turi būti būsimų ES veiksmų pagrindas, visų pirma pabrėžiant, kad itin svarbus vieningas Europos atsakas siekiant panaikinti pavojingą priklausomybę energijos tiekimo srityje;

34. pabrėžia, kad ES padarė pažangą mažindama savo energetinę priklausomybę daugiausia dėl plano „REPowerEU“ ir 16 sankcijų rinkinių, dėl kurių Rusijos dujų (vamzdynais ir SGD) importas sumažėjo nuo 45 proc. viso ES dujų importo 2021 m. iki 19 proc. 2024 m.;

35. reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad ES vis dar priklauso nuo Rusijos dujų, be to, pastaruoju metu ši priklausomybė padidėjo: 2024 m. importas išaugo 18 proc. ir 2025 m. toliau augs[1]; pažymi, kad vien 2024 m. valstybės narės nusipirko maždaug 7 mlrd. EUR vertės Rusijos SGD, o nuo Rusijos invazijos į Ukrainą pradžios ES importavo 200 mlrd. EUR vertės Rusijos naftos ir dujų – tai visiškai[2] padengė Rusijos karo mašinos išlaidas;

36. palankiai vertina tai, kad paskelbtas laipsniško Rusijos energijos importo nutraukimo veiksmų planas, kuris turi sudaryti sąlygas kuo greičiau galutinai nutraukti importą;

37. palankiai vertina Komisijos pasiūlytą laipsnišką Rusijos dujų importo draudimą; pabrėžia, kad ne vėliau kaip iki 2027 m. reikia visoje ES uždrausti visą Rusijos gamtinių dujų importą, o iki 2025 m. pabaigos – naujas sutartis ir esamas neatidėliotinų sandorių sutartis; primygtinai reikalauja, kad valstybės narės, įskaitant tas, kurioms šiuo metu taikomos tikslinės nukrypti leidžiančios nuostatos dėl Rusijos naftos importo, galiausiai palaipsniui panaikintų šį importą ne vėliau kaip 2027 m.; palankiai vertina būsimus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų šiuo klausimu ir ragina Komisiją išnagrinėti galimybę naudoti visas turimas pereinamojo laikotarpio priemones, dėl kurių iki 2027 m. galėtų būti nutrauktas iškastinio kuro importas iš Rusijos, pvz., nustatyti reguliarią Rusijos dujų importo į ES kvotų sistemą ir nustatyti viršutinę Rusijos SGD kainą, įvertinus poveikį rinkai ir kainoms; ragina Komisiją pateikti ES įmonėms veiksmingų ir teisiškai pagrįstų priemonių rinkinius, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos jų pastangoms nutraukti ilgalaikes sutartis su Rusijos tiekėjais negaunant baudų;

38. ragina valstybes nares įtraukti dujų tiekimą į ES iš Jamalo SGD ir Arkties SGD 2 terminalų į ES sankcijų taikymo sritį ir nustatyti atitinkamas sankcijas, taikomas specialiam ledo klasės SGD transportavimo laivynui, susijusiam su Jamalo SGD projektu; pažymi, kad sankcijos SGD laivams būtų labai veiksmingos, nes ledo klasės

---

[1] Pakeista į naujesnius duomenis. „Galutinis postūmis ES palaipsniui atsisakyti dujų iš Rusijos“, organizacija „Ember“, 2025 m. kovo 27 d.

[2] Energetikos ir švaraus oro mokslinių tyrimų centras, „V. Putino karo finansavimas. Iškastinio kuro importas iš Rusijos invazijos į Ukrainą metu“, https://energyandcleanair.org/financing-putins-war/.

SGD laivų skaičius pasaulyje yra nedidelis; pabrėžia, kad dėl minėtų veiksmų reikėtų tinkamai įvertinti teisinį ir ekonominį poveikį atitinkamoms Europos įmonėms ir užtikrinti jų gebėjimą nutraukti sutartis;

39. palankiai vertina tai, kad į veiksmų planą įtraukta branduolinės energijos tiekimo grandinė; susirūpinęs pažymi, kad Rusijos branduolinis kuras tebėra ES rinkoje, be kita ko, per netiesiogines tiekimo grandines, ir kad 2023 m. 23,5 proc. ES sunaudojamo urano buvo iš Rusijos ir 30,1 proc. urano, naudojamo ES branduoliniame arsenale, sodrinta Rusijoje; pažymi, kad ES vidaus paslaugų teikėjai didina savo Europos infrastruktūros pajėgumus, kad patenkintų padidėjusią paklausą, nes objektai aktyviai atsisako tiekimo iš Rusijos, tačiau ES ir nacionaliniu lygmenimis skubiai reikia priimti aiškius politinius sprendimus, kad būtų pašalintos minėtos branduolinės energijos tiekimo grandinės pažeidžiamumo problemos; todėl ragina remti projektus Sąjungoje, kuriais prisidedama prie didesnio branduolinio kuro tiekimo savarankiškumo ir saugumo;

40. reiškia susirūpinimą dėl to, kad oficialūs duomenys nepateikia išsamaus Rusijos energijos importo ir galutinės jo paskirties vietų vaizdo, nes perženklinta Rusijos nafta ir dujos ir toliau patenka į ES rinką; apgailestaudamas pažymi, kad kai kuriais atvejais tai vyksta dėl susijusių valstybinių subjektų neprieštaravimo;

41. sutinka, kad tinkamas Rusijos energijos importo kiekio įvertinimas yra būtina laipsniško šios priklausomybės panaikinimo sąlyga; apgailestauja dėl nuolatinio Rusijos energijos importo plovimo ir pabrėžia, kad ES energijos rinkoje reikia didesnio skaidrumo; ragina valstybes nares skelbti duomenis apie importuotų, eksportuotų ir suvartotų Rusijos dujų kilmę ir primygtinai ragina taikyti visas priemones, nukreiptas prieš energijos, importuojamos iš Rusijos, plovimą; pažymi, kad atitinkami ataskaitų teikimo įpareigojimai, nustatyti Reglamente (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, gali padėti pasiekti šį tikslą;

42. palankiai vertina būsimus pasiūlymus dėl skaidrumo, stebėsenos ir atsekamumo mechanizmų, nes veiksmingas sankcijų įgyvendinimas priklauso nuo suderintų kontrolės mechanizmų visose valstybėse narėse; pabrėžia, kad reikia skubiai sukurti teisinį mechanizmą, kuriuo būtų užtikrintas Rusijos kilmės gamtinių dujų, eksportuojamų į ES vamzdynais arba suskystintų gamtinių dujų pavidalu, skaidrumas ir atsekamumas ir kuris galiausiai apimtų naftos importą; pabrėžia, kad ateityje šis mechanizmas turėtų būti taikomas ir energijos importui iš kitų vietų; mano, kad taikant šį mechanizmą reikėtų įvairių tarnybų, įskaitant ES konkurencijos tarnybas, Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) ir nacionalines muitines, bendradarbiavimo; prašo valstybių narių apsvarstyti galimybę sustiprinti nacionalinių muitinių baudžiamųjų veikų tyrimo įgaliojimus siekiant užtikrinti minėto

mechanizmo veiksmingumą ir nustatyti pakankamas atgrasomąsias priemones ir baudas, pvz., pakankamas finansines baudas už sankcijų apėjimą;

43. pabrėžia, kad reikia priimti įvairinimui skirtą teisinę sistemą, pagal kurią būtų reikalaujama, kad kiekviena valstybė narė koordinuotai ir per atitinkamas kompetentingas institucijas parengtų Rusijos energijos šaltinių atsisakymo planą, ir būtų remiama ir prižiūrima, kaip rengiami ir įgyvendinami specialūs pasitraukimo planai atitinkamuose energetikos sektoriuose veikiančių įmonių lygmeniu; mano, kad į šiuos planus turėtų būti įtraukti vidaus gamybos ir paklausos mažinimo aspektai;

44. griežtai smerkia raginimus grįžti prie Rusijos energijos importo, kaip vedančio prie taikos Ukrainoje susitarimo; griežtai nepritaria idėjai dėl galimo dujotiekio „Nord Stream 2“ sertifikavimo ir primygtinai reikalauja visiškai nutraukti dujotiekių „Nord Stream“ eksploatavimą; įspėja, kad ES vėl netaptų priklausoma nuo nepatikimo tiekėjo, ir ragina Komisiją bei valstybes nares parengti apsaugos nuo to priemones, pvz., Komisijos parašo dėl bet kokios galimos sutarties su Rusija reikalavimą arba privalomą platformos „AggregateEU“ naudojimą tokio pobūdžio pirkimui;

45. primena, kad energija yra pagrindinė būtinybė; pabrėžia, kad dėl palaipsnio energijos importo iš Rusijos atsisakymo turi būti dedamos kolektyvinės pastangos užtikrinant, kad nė viena valstybė narė, įmonė ar namų ūkis nebūtų palikti nuošalyje; pabrėžia, kad valstybės narės nėra vienodoje padėtyje, kad galėtų palaipsniui atsisakyti Rusijos energijos importo tokiu pačiu būdu, todėl primygtinai ragina jas tvirtai solidarizuotis ir sykiu taikyti tinkamas Komisijos paramos priemones, kad būtų užtikrintas teisingas ir koordinuotas perėjimas;

46. pažymi, kad artimiausiu metu palaipsniui nutraukiamą Rusijos energijos importą reikia pakeisti importu iš patikimų ne ES šaltinių, todėl primygtinai ragina Komisiją pasiūlyti priemones, kuriomis būtų užtikrintas pakankamas tokio importo pakeitimas importu iš patikimų partnerių; vis dėlto pabrėžia, kad Rusijos energijos tiekimas neturėtų būti pakeistas nauja tiekimo priklausomybe, todėl ilguoju laikotarpiu energijos importas turėtų būti palaipsniui mažinamas taikant veiksmingas priemones, kuriomis būtų remiama dekarbonizacija, elektrifikacija ir energijos vartojimo efektyvumas bei taupymas sektoriuose, kuriuose tai įmanoma ir ekonomiškai efektyvu, taip pat plėtojant vidaus energijos gamybą pagal planą „REPowerEU“;

47. pabrėžia, kad energetinė priklausomybė nuo Rusijos neturėtų būti pakeista nauja priklausomybe nuo pavienių energijos technologijų, komponentų ar ypatingos svarbos žaliavų tiekėjų;

Energijos tiekimo saugumo sistemos peržiūra

48. palankiai vertina būsimą tiekimo saugumo struktūros peržiūrą, įskaitant Dujų tiekimo saugumo reglamentą, Pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje reglamentą ir kitus atitinkamus teisės aktus; mano, kad naujoji ES tiekimo saugumo struktūra turėtų atspindėti tokius esminius pokyčius, kaip didėjanti tarpsektorinė energetikos sistemos integracija, nauja geopolitinė aplinka, esminiai tiekimo maršrutų pokyčiai, klimato kaitos poveikis, taip pat energetikos technologijų brandos pokyčiai, kuriuos atspindi išlygintų energijos sąnaudų pokyčiai, ir jų teikiamos energetikos pertvarkos galimybės;

49. pabrėžia, kad energijos vartojimo efektyvumas atlieka esminį vaidmenį didinant energijos tiekimo saugumą ir mažinant bendrą energijos poreikį, priklausomybę nuo energijos importo ir didinant sistemos atsparumą; mano, kad nauja energijos tiekimo saugumo sistema turėtų būti išplėsta, kad atspindėtų naują požiūrį į energijos tiekimo saugumą, grindžiamą ne tik energijos šaltiniais, bet ir principu „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, energijos taupymu, ekonominiu efektyvumu ir gebėjimu gaminti įvairių rūšių energiją ES viduje; pažymi, kad artimiausiu metu Sąjunga turėtų sutelkti dėmesį į veiksmingą ir tvirtą Rusijos energijos importo nutraukimą panaikinant spragas, be kita ko, užtikrinti alternatyvų tiekimą iš patikimų partnerių ir geresnį esamos infrastruktūros naudojimą, sykiu, kai įmanoma, toliau kurdama vidaus alternatyvas importuojamiems energetikos produktams; vis dėlto pabrėžia, kad būtina sukurti perspektyvią tiekimo saugumo struktūrą, kuri sistemingai mažintų priklausomybę nuo išorės subjektų, visų pirma didinant energijos vartojimo efektyvumą, skatinant taupyti energiją, didinant žiediškumą ir užtikrinant tvarų vidaus švarios energijos gamybos ir gerai apsaugotos decentralizuotos energetikos infrastruktūros augimą;

50. pabrėžia, kad reikia teikti pirmenybę energetikos infrastruktūros atsparumui, remiantis patirtimi, įgyta per Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, tikslinius išpuolius prieš jos energetikos sistemas, ir decentralizuotų energetikos sistemų teikiama nauda; mano, kad nauji energetikos ištekliai turėtų būti projektuojami taip, kad būtų atsparūs, be kita ko, galimoms karinėms grėsmėms ir ekstremaliems meteorologiniams reiškiniams;

51. pabrėžia, kad visiems subjektams reikia glaudžiau bendradarbiauti energetikos infrastruktūros atsparumo klimato poveikiui ir žmogaus keliamoms grėsmėms srityje; tvirtina, kad siekiant apsaugoti šią infrastruktūrą reikia aktyvesnio vyriausybių dalyvavimo, įskaitant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes; į tai atsižvelgdamas, palankiai vertina S. Niinistö pranešime pateiktą rekomendaciją bendradarbiauti su privačiuoju sektoriumi institucionalizuojant rizikos mažinimo pastangas, tarpsektorinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir proaktyvios apsaugos priemones; prašo Komisijos užtikrinti, kad toks bendradarbiavimas atsispindėtų

incidentų valdymo ir atkūrimo planuose ir būtų reguliariai atliekamos atitinkamos pratybos; pažymi, kad Sąjungos parengties strategija apima veiksmus, kuriais siekiama stiprinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, ir ragina Komisiją atliekant tiekimo saugumo struktūros peržiūrą toliau plėtoti atitinkamas konkrečias energetikos sektoriui skirtas priemones;

52. pažymi, kad reikia atsižvelgti į dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų, pvz., biometano ir vandenilio, integravimą į tiekimo saugumo struktūrą; primena, kad vandenilio strategijoje jau pripažintas vaidmuo, kurį gali atlikti vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio gamyba užtikrinant lankstumą ir kaupimą integruotoje energetikos sistemoje, kurioje didelė atsinaujinančiųjų išteklių dalis; ragina Komisiją būsimame elektrifikavimo veiksmų plane pripažinti vandenilio ir elektros energijos papildomumą, atsižvelgiant į energetikos sektoriaus integraciją, ir nustatyti aiškias vandenilio naudojimo masto didinimo sąlygas siekiant prisidėti prie energetikos pertvarkos, ypač sektoriuose, kuriuose sudėtinga sumažinti išmetamą teršalų kiekį;

53. pabrėžia, kad į nacionalinius rizikos vertinimus reikia įtraukti įperkamumo riziką; ragina užtikrinti nacionalinių pasirengimo valdyti riziką priemonių įgyvendinimo skaidrumą, kad būtų padidintas valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas; atkreipia dėmesį į didesnio apsaugotų vartotojų kategorijų nuoseklumo (suderinamų kategorijų ir tinklo naudotojų atjungimo prioriteto laipsniškumo) privalumus, kad būtų galima parengti koordinuotus vartotojų apkrovos nukrovimo planus, įskaitant planus remti pažeidžiamus namų ūkius, kurie patiria energijos nepriteklių arba kuriems kyla tokio nepritekliaus rizika energetikos krizės metu;

54. pabrėžia, kad reikia vieningos, atsparios ir strategiškai koordinuojamos energetikos politikos; pabrėžia, kad ES energetikos rinkos tampa labiau integruotos, energetinis saugumas vis labiau tampa bendra visų valstybių narių atsakomybe, todėl būtinas solidarumas ir koordinavimas, kad būtų išvengta vienašališkų veiksmų, kurie gali pakenkti visos ES saugumui; įspėja, kad vienašalis vieno subjekto sprendimas sudaryti žalingą energetikos susitarimą su ES nepriklausančia valstybe gali sukelti atsinaujinančių energetikos krizių, kainų nepastovumo ir geopolitinio spaudimo riziką visoje ES;

55. pažymi, kad reikia labiau koordinuoti valstybių narių veiksmus senėjančių gamybos blokų, turinčių tarpvalstybinį poveikį, eksploatavimo nutraukimo, taip pat pasitraukimo iš gamybos pajėgumų sistemos klausimais, siekiant užtikrinti, kad alternatyvūs įrenginiai būtų užbaigti ir veiktų, nes tai daro poveikį energijos prieinamumui ir įperkamumui kaimyninėse šalyse;

56. pabrėžia, kad duomenimis grindžiamos technologijos turėtų daryti teigiamą poveikį energetinio saugumo valdymui; pripažįsta išsamios informacijos ir duomenų apie energetiką svarbą nustatant ir reaguojant į kintančias grėsmes energetiniam saugumui ir planuojant infrastruktūrą ir ragina geriau koordinuoti tokios informacijos ir duomenų rinkimą;

57. ragina Komisiją į pasiūlymą dėl tiekimo saugumo įtraukti technines nuostatas dėl ypatingos svarbos ES energetikos sistemos komponentų, ypač elektros transformatorių, standartizavimo ir sąveikumo, siekiant užtikrinti, kad standartizacijos trūkumas nekenktų Europos solidarumui;

58. palankiai vertina tai, kad Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-E) įsteigė naują Ypatingos svarbos infrastruktūros saugumo darbo grupę, kurios tikslas – analizuoti ir siūlyti rekomendacijas ypatingos svarbos infrastruktūros saugumo tema; pabrėžia, kad svarbu atsižvelgti į Ukrainos patirtį, įskaitant vertingą Ukrainos perdavimo sistemos operatoriaus (PSO) specialaus padalinio, kuriam pavesta nustatyti ir sumažinti grėsmes ypatingos svarbos infrastruktūros objektams, ekspertines žinias; prašo Komisijos glaudžiai bendradarbiauti su ENTSO-E ir iki 2026 m. pateikti užbaigtą ir išsamų sisteminį grėsmių ES elektros tinklui vertinimą;

°

° °

59. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.